

הדמוקרטים מעבר לפינה

השגריר לשעבר ברוך בינה*

המאמר פורסם בעיתון מעריב ב-31 במרץ 2019

מר נתניהו נסע לווינגטון (זוהו לא שמו של סרט הוליוודי); גם מר גנץ נסע לשם; ועוד פוליטיקאים. הם השתתפו בוועידת איפא"ק, השדולה הפרו-ישראלית ואחת מחמש השדולות המובילות בעיר. האירועים נשכו בעקביו של מר נתניהו בהתפרצות של אלימות חמאסית והוא חזר משם בבהילות, אך כשהוא מנפנף בהצהרת הנשיא טראמפ לפיה הגולן הוא חלק ממדינת ישראל. נוויל צ'מברלין נפנף אף הוא בפיסת נייר שהבטיחה שלום למשך דור, וגם במקרה הגולן רק ימים יגידו אם הצהרת טראמפ אכן תנציח אחיזתנו בחבל ארץ יפהפה זה או אם נאלץ לדון בו מחדש בהסכם שלום עתידי. אולם היבט מרכזי אחד שהיה אמור לבלוט בנסיעה זו הוחטא, ולו בשל האירועים: הטיפול במשבר ביחסים בין ישראל לקהילה היהודית החשובה ביותר בעולם ובסכנה לאבדן התמיכה האמריקאית הדו-מפלגתית בישראל.

בשנים האחרונות מתנערת ממשלת ישראל ברגל קלה מהמחויבות לעם היהודי. ראו את הבריחה המבוהלת ממתווה הכותל, האפליה כלפי הלא-אורתודוקסים (פחות מחמישית מהקהילה היהודית בארה"ב הם אורתודוקסים), אימוץ הימין הקיצוני על ידי נתניהו והתרחקות הכללית של ישראל מן הנאורות. כל אלה מעיבים על הזדהות הקהילה עם ישראל. יש לכך משמעות עצומה בהתפתחות ההיסטוריה היהודית בדורנו, אך גם השלכות מדיניות.

בדיחה עתיקת-יומין מספרת כי לוועידת המדיניות השנתית של איפא"ק בווינגטון מגיע האדם כדי לבלות יומיים-שלושה במחיצת שמונה עשר אלף מידידיו האינטימיים... ואכן, משתתפי הוועידה, כמו גם מאה אלף חברי איפא"ק, הם חברים-לדרך ברעיון מלכד – מדינת ישראל. איפא"ק פרוש ברחבי ארה"ב ב-17 שלוחות, ופועל בכל 435 מחוזות הבחירה לוודא שכל מועמד יידע היטב במה תומכת השדולה ולמה תתנגד. שיעורי ההצלחה של איפא"ק הם מרשימים ויש בכך יתרון מובנה עצום עבור ישראל.

הבית הלבן נתון כעת בידי הרפובליקנים אבל אפשר שלא לעולם חוסן. על אף הזיכוי החלקי לו זכה טראמפ מצד התובע המיוחד מולר, ייתכן בהחלט מצב בו תעבור הנשיאות לדמוקרטים ב-2020. בית הנבחרים הוא דמוקרטי כבר כעת, ואולי גם הסנאט יעבור לדמוקרטים ב-2020. בקונגרס מכהנים למעלה מ-100 מחוקקים חדשים מן "הדור שלא ידע את יוסף". רובם דמוקרטים וחלקם הגדול מגיע ממיעוטים חשובים כגון ההיספנים והאפריקאים-אמריקאים. איפא"ק והמחוקקים היהודיים בקונגרס יכולים לדבר עם הדור החדש הזה ולהנחיל לו את המסר של המשך והעמקת תמיכת ארה"ב בישראל.

איפא"ק תמיד היה דו-מפלגתי ועל-מפלגתי ועבד הן עם הרפובליקנים והן עם הדמוקרטים. אולם במצב הנוכחי ישראל אינה נתפסת עוד כנושא דו-מפלגתי אלא כקרובה לנשיא הרפובליקני. אם ישתנה המצב ב-2020 יוגש לישראל חשבון פוליטי כבד: אמנם עמוד התווך של עוצמתה של ישראל הוא תמיד יכולותיה העצמיות, הכלכליות, המדעיות, הצבאיות והתרבותיות. אך היא נשענת גם על עמוד התווך של יחסיה המיוחדים עם ארה"ב, עליהם עמלה הקהילה היהודית ובעיקר הזרוע המדינית שלה – איפא"ק. יחסים אלו מתבטאים בסיוע החוץ, גישה לטכנולוגיה אמריקנית, תמיכה פוליטית בזירות הבינלאומיות, סיוע לקהילות במצוקה וכיו"ב. ישראל מצדה משדרת היטב את הברית (הלא-רשמית) הזו עם מעצמת-העל של דורנו וגם שכנינו במזרח התיכון שמו לב לעובדה בסיסית זו.

* השגריר לשעבר ברוך בינה הוא עמית מדיניות במכון מיתוים. בעבר כיהן כסמנכ"ל צפון אמריקה במשרד החוץ וכקונסול הכללי בשיקגו.

לקהילה היהודית, השוקלת פחות מ-2 אחוזים מהאוכלוסייה האמריקאית, עוצמה מיוחדת. עד כה עמדה תמיד ובאורח אינסטינקטיבי לצד ישראל וקידמה את ענייניה, בעיקר באמצעות איפא"ק. אולם המשבר ביחסים בין ישראל לבין הקהילה, שרובה המכריע מצביע בעד הדמוקרטים, עלול להעיב על המשך היחסים המיוחדים. חלק מן ההתרחקות נובע אולי ממגמות צנטריפוגליות בקהילה עצמה, אולם עיקר ההתרחקות נובע מצעדי ישראל המקשים על הקשר. אפילו איפא"ק, הנמנע עקרונית מביקורת על ישראל, גינה בחריפות את המהלך להכנסת "עוצמה יהודית" לכנסת. בכך טמונים הזרעים למצב בעייתי עתידי.

כשמתבוננים מישראל בממשל טראמפ המצב נראה לכאורה מצוין, אך במבט אל הזירה הפוליטית האמריקנית נגלים הסדקים. איפא"ק יצטרך לעמול קשה כדי להחזיר את הדו-מפלגתיות. גם על קברניטי ישראל יהיה לעמול בסוגיה ולעשות כל מאמץ לתקן את הנזק מול הקהילה היהודית ולהיפגש עם מספר רב ככל האפשר של מחוקקים אמריקניים, ולא רק באזור הנוחות של המפלגה הרפובליקנית. אם לא תפעל ישראל כעת בדחיפות אנו עלולים לגלות שללא התמיכה הדו-מפלגתית שמקדם איפא"ק יהיה קר מאד שם בחוץ.